

Valsts tiesu medicīnas ekspertīzes centrs

APSTIPRINU

Valsts tiesu medicīnas
ekspertīzes centra direktora p.i.

(paraksts)* Inga Martinova

17.07.2024.

2023. GADA PUBLISKAIS PĀRSKATS

RĪGĀ 2024

Saturs

1. Pamatinformācija	4
1.1. PĀRSKATA GADĀ NOTIKUŠĀS BŪTISKĀS PĀRMAIŅAS	7
2. Darbības rezultāti	9
2.1. DZĪVO PERSONU TIESU MEDICĪNISKĀS EKSPERTĪZES UN IZPĒTES	11
2.2. MIRUŠO TIESU MEDICĪNISKĀS EKSPERTĪZES UN IZPĒTES	14
2.3. KOMISIJAS TIESU MEDICĪNAS EKSPERTĪZES	17
2.4. CENTRA LABORATORIJĀS VEIKTĀS EKSPERTĪZES UN IZPĒTES	18
2.5. LATVIJAS AUDU BANKAS NODAĻA	20
2.6. ZINĀTNISKI METODISKĀ PADOME	21
3. Programmas valsts budžeta līdzekļu izlietojuma efektivitātes izvērtējums	23
4. Uzlabojumi pakalpojumu kvalitātes un iestādes administrēšanai	25
5. Personāls	26
6. Komunikācija ar sabiedrību	28
7. Starptautiskā sadarbība	30
8. Plānotie pasākumi 2024. gadā	31

Pārskatā lietotie saīsinājumi

BMLA – Baltijas tiesu medicīnas asociācija
Centrs – Valsts tiesu medicīnas ekspertīzes centrs
DNS – Dezoksiribonukleīnskābe
EEZ – Eiropas ekonomiskā zona
ERAF – Eiropas Reģionālais attīstības fonds
LABN – Centra Latvijas audu bankas nodaļa
LATAK – Latvijas nacionālais akreditācijas birojs
LU – Latvijas universitāte
RAKUS – Rīgas Austrumu klīniskā universitātes slimnīca
RFSA – Rentgena fluorescentās spektrālās analīzes metode
RSU – Rīgas Stradiņa universitāte
SPKC – Slimību profilakses un kontroles centrs
TEP – Tiesu ekspertu padome
THL – Centra Tiesu histoloģijas laboratorija
TTL – Centra Tiesu toksikoloģijas laboratorija
TMĢSL – Centra Tiesu medicīnas ģenētikas un seroloģijas laboratorija
TMKL – Centra Tiesu medicīnas kriminālistikas laboratorija
TME – Tiesu medicīniskā ekspertīze
TMED – Centra Tiesu medicīnas ekspertīžu departaments
TMEIS – Tiesu medicīnas ekspertīžu informācijas sistēma
TMLD – Centra Tiesu medicīnas laboratoriju departaments
TSK – Toksikoloģijas un sepses klīnika
VP – Valsts policija
VM – Veselības ministrija
ZMP – Centra Zinātniski metodiskā padome
ZVA – Zāļu valsts aģentūra

1. PAMATINFORMĀCIJA

Centrs ir veselības ministra pakļautībā esoša tiešās pārvaldes iestāde, kura darbojas pamatojoties uz Ministru kabineta 2004. gada 7. septembra noteikumiem Nr. 776 "Valsts tiesu medicīnas ekspertīzes centra nolikums". Centrs ir reģistrēts Ārstniecības iestāžu reģistrā ar kodu 0100-16001.

Centrs ir unikāla Veselības ministrijas padotības iestāde, kam ir deleģēta valsts tiesu medicīniskās ekspertīzes funkcija, kā arī uzdevums nodrošināt ārstniecības iestādes ar audu transplantātiem.

Centrs darbojas atbilstoši Ārstniecības likumam, Tiesu ekspertu likumam un uz tā pamata izdotajiem Ministru kabineta noteikumiem, Ministru kabineta 2018. gada 11. decembra noteikumiem Nr. 782 "Tiesmedicīniskās ekspertīzes veikšanas kārtība", likumam "Par miruša cilvēka ķermeņa aizsardzību un cilvēka audu un orgānu izmantošanu medicīnā", Ministru kabineta 2013. gada 22. oktobra noteikumiem Nr. 1176 "Cilvēka audu un šūnu izmantošanas kārtība" u.c. normatīvajiem aktiem.

Centram ir šādas funkcijas:

1. veikt tiesu medicīniskās ekspertīzes;
2. organizēt zinātnisko darbu un pēcdiploma izglītību tiesu medicīnas jomā;
3. sniegt konsultatīvu palīdzību tiesu medicīnas jomā tiesībaizsardzības un ārstniecības iestādēm;
4. iespēju robežās nodrošināt ārstniecības iestādes ar audu transplantātiem.

Lai īstenotu noteiktās funkcijas, Centram ir šādi uzdevumi:

- veikt dzīvo un mirušo personu tiesu medicīniskās ekspertīzes, ķīmiski toksikoloģisko izpēti, narkotisko, psihotropo un toksisko vielu, spirta, tā homologu un aizvietotāju noteikšanu, cilvēka bioloģiskā materiāla un seroloģisko izpēti, cilvēka bioloģiskā materiāla DNS genotipa noteikšanu;

- veikt tiesu medicīniskās ekspertīzes, ja ir aizdomas par ārstniecības personu profesionālo pienākumu nepienācīgu pildīšanu;

- piedalīties normatīvo aktu projektu izstrādē un sniegt atzinumus par citu institūciju sagatavotiem normatīviem aktiem tiesu medicīnas jomā;

- veicināt cilvēktiesību pārkāpumu novēršanu tiesu medicīnas jomā;

- pēc tiesībaizsardzības institūciju darbinieku pieprasījuma organizēt profesionālās apmācības tiesu medicīnas ekspertīzes jautājumos;

- sadarbībā ar medicīniska un juridiska profila augstskolām nodrošināt tiesu medicīnas nozares speciālistu sagatavošanu (arī pēcdiploma izglītību);

- metodiski vadīt, koordinēt un praktiski nodrošināt apvienoto tiesu medicīnisko ekspertīžu nodaļu ekspertu darbību;

- pēc valsts pārvaldes iestāžu pieprasījuma nodrošināt tās ar statistisko informāciju tiesu medicīnas jomā;

- izņemt, sagatavot un glabāt neatpazīto un vardarbīgā nāvē mirušo personu bioloģisko materiālu liķa bioloģiskā materiāla arhīvā;

- iegūt, apstrādāt, uzglabāt un izplatīt cilvēka audus;
- veidot, uzturēt un papildināt centra pārziņā esošo valsts informācijas sistēmu "Tiesu medicīnas ekspertīžu informācijas sistēma".

Centrs ir noteicis un izpildījis šādus virsmērķus:

- nodrošināt efektīvu iestādes funkciju veikšanu, attīstot pamatprocesu veikspēju un kvalitāti Sabiedrības veselības pamatnostādņu 2021.-2027. gadam ietvarā, t.sk. piedaloties EEZ finanšu instrumenta projektā "Tiesu ekspertīžu sistēmas un notikumu vietas apskates kapacitātes stiprināšana";

- nodrošināt Centra personāla pietiekamību un profesionālo kvalifikāciju, un attīstīt zinātnisko potenciālu, t.sk. īstenojot starpresoru un starptautisko sadarbību un apmācot medicīnas studentus un tiesu medicīnas rezidentus.

Centra stratēģijā ir noteikti šādi iestādes darbības virzieni – efektīva tiesu medicīnisko ekspertīžu un izpētes procesa nodrošināšana un pilnveide, ārstniecības iestāžu nodrošināšana ar audu transplantātiem un pēcdiploma izglītības organizēšana un zinātniskās pētniecības attīstīšana tiesu medicīnas jomā.

Iestādes publiskajā pārskatā Centrs informē par darba rezultātiem un piešķirto budžeta līdzekļu izmantošanu pārskata gadā.

Īstenotās budžeta programmas, apakšprogrammas:

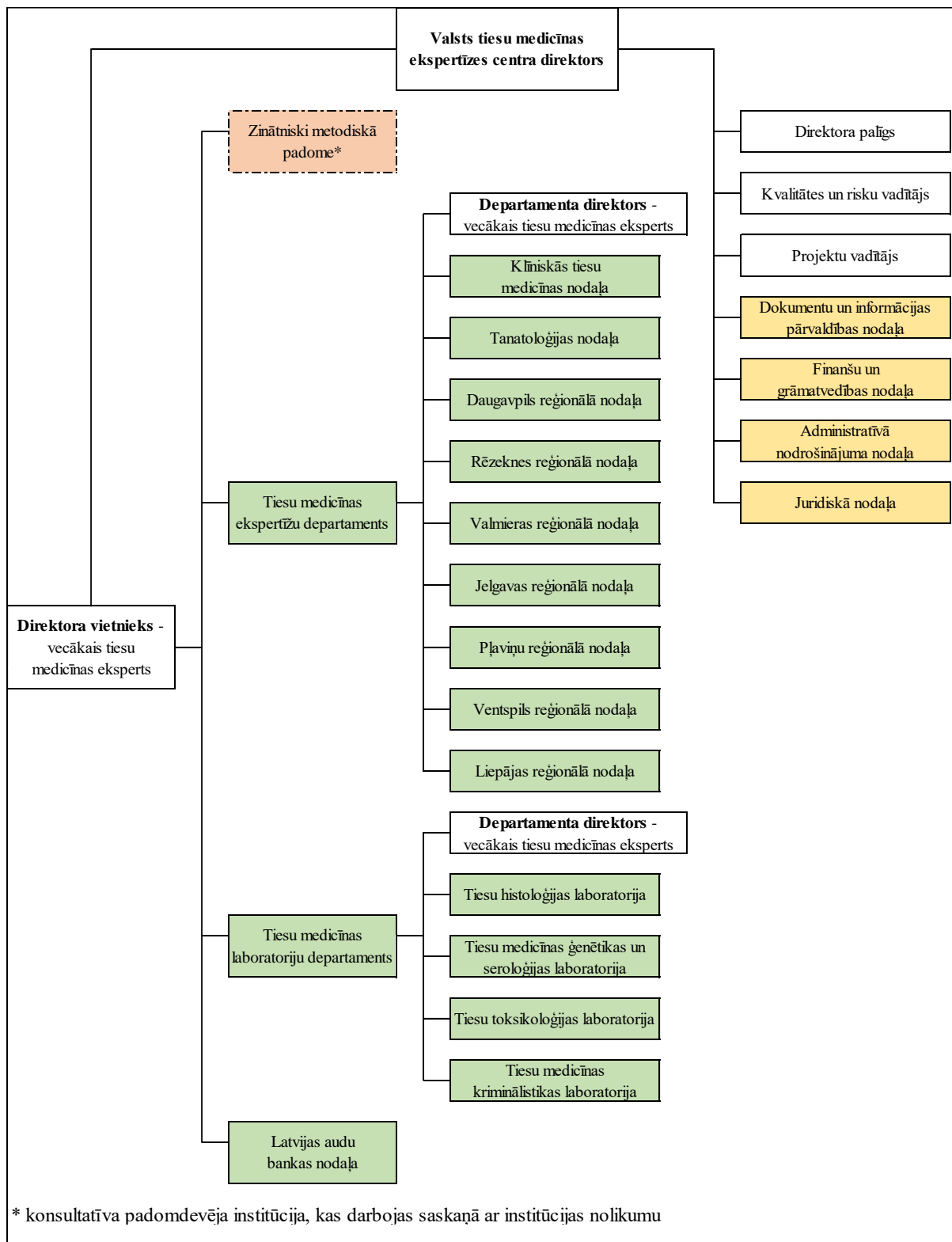
- Specializētās veselības aprūpes nodrošināšana (Kods 39), apakšprogramma: Tiesu medicīniskā ekspertīze (Kods 0600);

- Medicīnas izglītība (Kods 02), apakšprogramma: Rezidentu apmācība (Kods 0400);

- Eiropas Ekonomikas zonas finanšu instrumenta un Norvēģijas valdības divpusējā finanšu instrumenta finansēto programmu, projektu un pasākumu īstenošana (Kods 71), apakšprogramma: Eiropas Ekonomikas zonas un Norvēģijas finanšu instrumentu finansētie projekti (Kods 0600);

- Līdzekļu neparedzētiem gadījumiem izlietojums (Kods 99).

Centra struktūru veido centrālais birojs, deviņas reģionālās nodaļas un četras laboratorijas. Tiesu medicīniskās dzīvo personu un mirušo ekspertīzes veic tiesu medicīnas eksperti deviņās nodaļās, laboratoriskās izpētes un ekspertīzes – tiesu histoloģiskās, toksikoloģiskās, medicīniskās kriminālistikas, bioloģiskās seroloģijas un ģenētikas laboratorijās, savukārt Centra administrācija un tajā strādājošie dažādu jomu speciālisti ir tie, kuri stratēģiski plāno Centra darbu un sniedz atbalstu pamatfunkciju izpildē iesaistītām struktūrvienībām.

1. attēls. Centra struktūrshēma, apstiprināta ar Valsts tiesu medicīnas ekspertīzes centra 17.11.2020. reglamentu Nr. 12-2020/L9-10.1.

1.1. Pārskata gadā notikušās būtiskās pārmaiņas

2023. gadā Centrā veikti būtiski pasākumi nozīmīgākajās jomās:

1. Pārvaldības sistēmas pilnveidē, Centra administratīvo funkciju struktūrvienību optimizācijas veikšanai ar 2024. gadu un procesu digitalizācijā.
2. Materiāli-tehniskās bāzes nodrošinājumā – sagatavošanās darbi Centra k-6 un k-17 ēku remontam.
3. Tiešo funkciju kompetences apliecināšanā.

Pārskata periodā Centrs un Latvijas tiesu medicīnas ekspertu asociācija rīkoja Latvijas akadēmiskās tiesu medicīnas 100gades pēcpusdienu, atzīmējot akadēmiskās tiesu medicīnas 100gadi Latvijas Republikā. Pasākumā piedalījās veselības ministrs, Centra sadarbības partneri, klienti, veselības nozares iestāžu pārstāvji un Centra esošie, gan bijušie darbinieki.

2023. gadā Centrs uzsāka darbu pie Centra darbības stratēģijas izstrādes 2023.-2026. gadam, t.sk. apzinot esošo situāciju problēmjautājumos.

Tiesu medicīnisko izpēšu un ekspertīžu jomā būtiskākie notikumi saistāmi ar Tiesu medicīnas ekspertīžu informācijas sistēmas (TMEIS) lietošanu, ekspertīžu kvalitātes nodrošināšanu, eksperta atzinumu, ekspertīžu metožu un metodiskās dokumentācijas pilnveidošanu.

Pārskata periodā organizētas tikšanās ar RAKUS Intensīvās terapijas klīnikas un Laboratorijas “Gaiļezers” pārstāvjiem par hromatogrāfiskajām izmeklēšanas iespējām, kā arī ar VP Kriminālistikas pārvaldes, Iekšlietu ministrijas un Veselības ministrijas pārstāvjiem par centra sagatavoto ziņojumu par līķa apskati notikuma vietās, kuros nepieciešama tiesu medicīnas eksperta klātbūtne visā Latvijas teritorijā.

Turpināta sadarbība ar VP, kur Centra izstrādātais pielikums “Notikuma vietas apskates protokolam līķa apskatē” ieviests VP ikdienas aktivitātēs, kā arī informatīvais ziņojums iesniegts VM, kas definēts kā Centra prioritārais pasākums. Notikusi Iekšlietu ministrijas, VM, VP sanāksme par atbildīgā noteikšanu jautājuma virzīšanai.

Centrs atbilstoši Ārkārtas situāciju vadības plānā noteiktajam, veicis darbību algoritma izstrādi un Centra darbinieku apmācību.

Turpinātas aktivitātes tiesu medicīnas ekspertu piesaistīšanā ekspertīzes veikšanai “Bērnu mājas” vardarbībā cietušo izmeklēšanas gadījumos, atbilstoši Ministru kabineta 2023. gada 24. oktobra noteikumos Nr. 608 “Kārtība, kādā tiek īstenota starpinstitutionālās sadarbības programma “Bērna māja”” un anotācijā.

Pārskata periodā EEZ finanšu instrumenta 2014.-2021. gada perioda programmas “Starptautiskā policijas sadarbība un noziedzības apkarošana” projekta “Tiesu ekspertīžu sistēmas un notikumu vietas apskates kapacitātes stiprināšana” aktivitātes “Apmācības, prasmju pilnveidošana un pieredzes apmaiņa tiesu medicīnas kandidātiem, tiesu ekspertiem, notikumu vietas ekspertiem un jomas vadītājiem” ietvaros īstenota starptautiskā sadarbība tiesu medicīnas ekspertu un laborantu mācībām un pieredzes apmaiņas vizītēm.

Nodrošināta projektu pieteikumu izstrāde Hipokrāta 2 k-6 un Hipokrāta 2 k-17 renovācijai, kā arī projektu administrēšana.

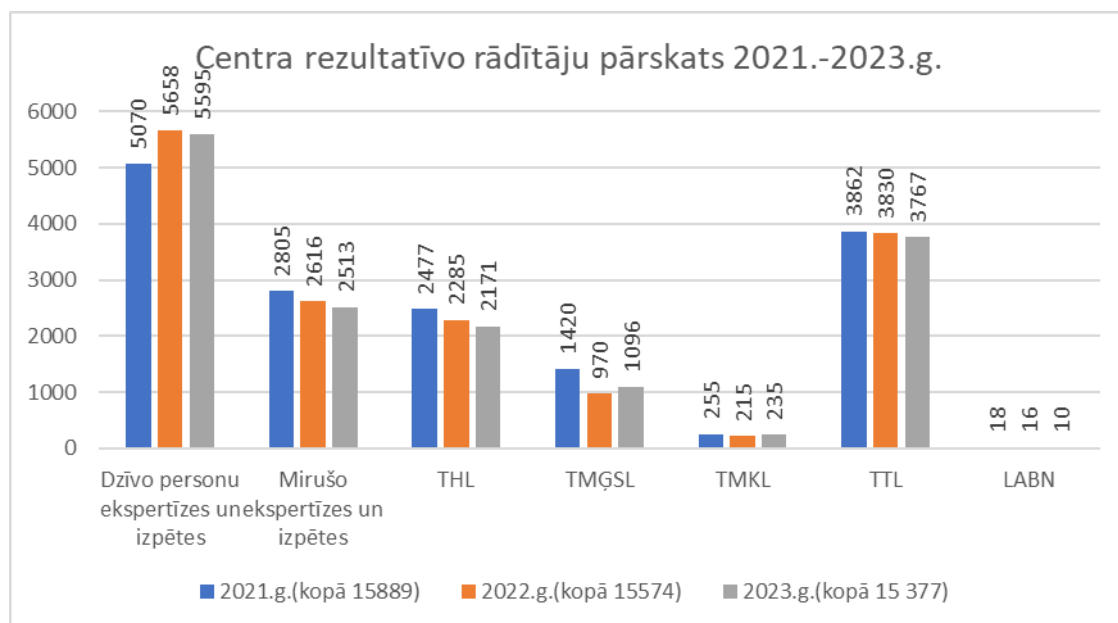
Realizēts iepirkums Centra ēku renovācijai Rīgā Hipokrāta 2 k-6 (projektēšana un būvniecība) un Hipokrāta 2 k-17 (būvniecība), un pēc finansējuma saņemšanas uzsākti

būvdarbi, kas nodrošinās arī EEZ finanšu instrumenta 2014.-2021. gada perioda programmas “Starptautiskā policijas sadarbība un noziedzības apkarošana” projektā “Tiesu ekspertīžu sistēmas un notikumu vietas apskates kapacitātes stiprināšana” piegādāto iekārtu izvietojumu procesiem atbilstošās telpās.

Centrs mērķtiecīgi turpināja uzturēt augstu līmeni starptautisko kvalitātes vadības sistēmu standartu īstenošanā. Pārskata periodā veiksmīgi noritēja LATAK uzraudzība atbilstoši standarta LVS EN ISO/IEC 17025:2017 „Testēšanas un kalibrēšanas laboratoriju kompetences vispārīgās prasības (ISO/IEC 17025:2017)” prasībām – saglabāta Centra akreditācija atbilstībai standarta LVS EN ISO/IEC 17025:2017 prasībām nereglamentētā akreditācijas sfērā:

- DNS genotipa noteikšana cilvēka bioloģiskajā materiālā;
- psihoaktīvo vielu identificēšana cilvēka bioloģiskajā materiālā un lietiskajos pierādījumos;
- ķīmisko elementu (no Ca līdz U) noteikšana bioloģiskajā materiālā, nomazgājumos no ādas, lietiskajos pierādījumos, ūdenī un citos šķidrums;
- autopsijā iegūtu cilvēka audu morfoloģiskās ainas un trīsvalento dzelzi saturošu savienojumu (hemosiderīna) noteikšana.

2. DARBĪBAS REZULTĀTI

2. attēls. Centra pamatfunkciju 2023. gada darbības rezultāti salīdzinājumā ar 2021. un 2022. gadu.

1. tabula

Tiesu medicīniskās ekspertīzes un izpētes 2021.-2023. gadā

Rezultatīvais rādītājs	2021	2022	2023
Tiesu medicīniskās ekspertīzes un izpētes:	15889	15574	15377
Dzīvo personu ekspertīzes un izpētes*	5070	5658	5596
Miruso ekspertīzes un izpētes*	2805	2616	2514
Tiesu histoloģijas laboratorija	2477	2285	2171
Tiesu medicīnas ģenētikas un seroloģijas laboratorija	1420	970	1096
Tiesu medicīnas kriminālistikas laboratorija	255	215	235
Tiesu toksikoloģijas laboratorija	3862	3830	3767
Latvijas audu bankas nodaļa (biotransplantātu skaits)	18	16	10
Tiesas sēdes	166	140	153
Izbraukumi uz notikuma vietām	50	84	60

* Dzīvo personu un mirušo ekspertīžu kopējā skaitā iekļauts attiecīgo komisijas ekspertīžu skaits. 2023. gadā kopumā veiktas **15 377** ekspertīzes un izpētes, t.sk. maksas pakalpojumi.

Salīdzinot kopējo tiesu medicīnisko ekspertīžu skaitu triju gadu laikā (2021.-2023. g.), ir neliela tendence samazināties kopējam tiesu medicīnisko ekspertīžu skaitam, taču samazinājums nav būtisks un ir vērojama atsevišķu ekspertīžu veidu skaita mainība salīdzinājumā ar iepriekšējiem gadiem. Skaita izmaiņas korelē ar iedzīvotāju skaitu un

kopējiem mirstības rādītājiem valstī, kā arī to ietekmē veiktās izmaiņas Kriminālprocesa likumā (20.06.2018. pieņemti grozījumi Kriminālprocesa likumā, izslēdzot 195. pantu par obligātās ekspertīzes noteikšanu t.sk. nāves cēloņa noteikšanai, miesas bojājumu smaguma pakāpes noteikšanai). VP nav vienoti pamatprincipi tiesu medicīniskās ekspertīzes noteikšanai, īpaši tas attiecināms uz mirušo tiesu medicīniskām ekspertīzēm, līdz ar to tiesu medicīnisko ekspertīžu skaits valsts reģionos nav vienmērīgs.

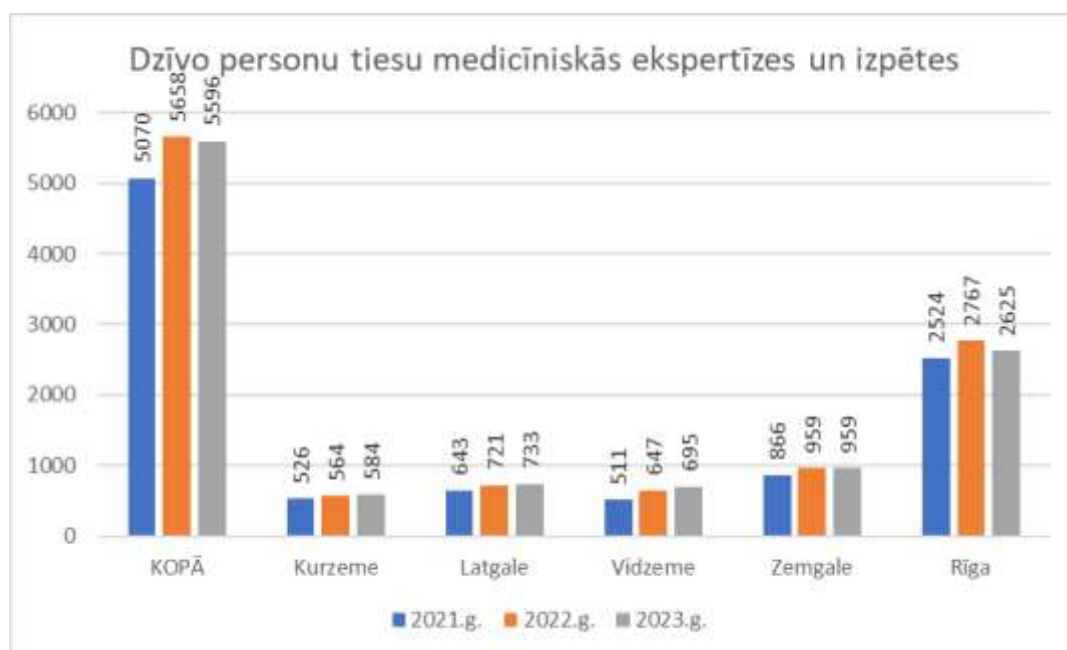
Analizējot Centra laboratoriju darbu, konstatēts, ka 2023. gadā salīdzinoši ar iepriekšējiem gadiem darba apjomam ir tendence samazināties (salīdzinājumā ar 2022. gadu – par 31 vienībām, ar 2021. gadu – par 745 vienībām.). Samazinājuma iemesli norādīti iepriekš.

2023. gadā Centrs kopumā sniedzis 614 maksas pakalpojumus, kas salīdzinājumā ar 2022. gadu ir samazinājušies par 26 vienībām, bet salīdzinājumā ar 2021. gadu ir palielinājušies par 23 vienībām. Vislielāko maksas pakalpojumu daļu sastāda TTL laboratorijā sniegtie pakalpojumi, kas tiek veikti noslēgtā līguma ar RAKUS Toksikoloģijas un sepses klīniku ietvaros (515 maksas pakalpojumi), kas pakāpeniski pieaug (2022. gadā līguma ietvarā veikti 490, bet 2021. gadā – 411 maksas pakalpojumi). Sniegto pakalpojumu Valmieras reģionālajā nodaļā noslēgtu līgumu ar SIA “Vidzemes slimnīca” un SIA “Cēsu klīnika” skaits 2023. gadā ir 43. Pļaviņu reģionālā nodaļa veikusi divus maksas pakalpojumus noslēgtā līguma ar SIA “Jēkabpils reģionālā slimnīca” ietvaros.

Sagatavoti bioloģiskā materiāla paraugi Līķa bioloģiskā materiāla arhīvā, kurus atbilstoši Ministru kabineta 2005. gada 23. augusta noteikumiem Nr. 620 „DNS Nacionālajā datu bāzē iekļaujamo ziņu, kā arī bioloģiskā materiāla un bioloģiskās izcelsmes pēdu izņemšanas kārtība” izmanto personu identifikācijai. Daļa no bioloģiskā materiāla paraugiem tiek izmantoti DNS Nacionālās datu bāzes uzturēšanai.

LABN 2023. gadā ieguva 10 biotransplantātus ārstniecības iestāžu vajadzībām. Jāatzīmē, ka iegūto audu skaits ir atkarīgs no ārstniecības iestāžu pieprasījuma, kā arī iegūto audu apjomu ietekmē potenciālo donoru trūkums, sarunu laikā ar mirušā cilvēka tuviniekiem saņemtā informācija – radnieku atteikums, sadarbības partnera (Paula Stradiņa klīniskās universitātes slimnīcas Oftalmoloģijas klīnikas) gatavība izmantot iegūtos audus kā transplantācijas materiālu un Centra personāla trūkums.

2.1. DZĪVO PERSONU TIESU MEDICĪNISKĀS EKSPERTĪZES UN IZPĒTES

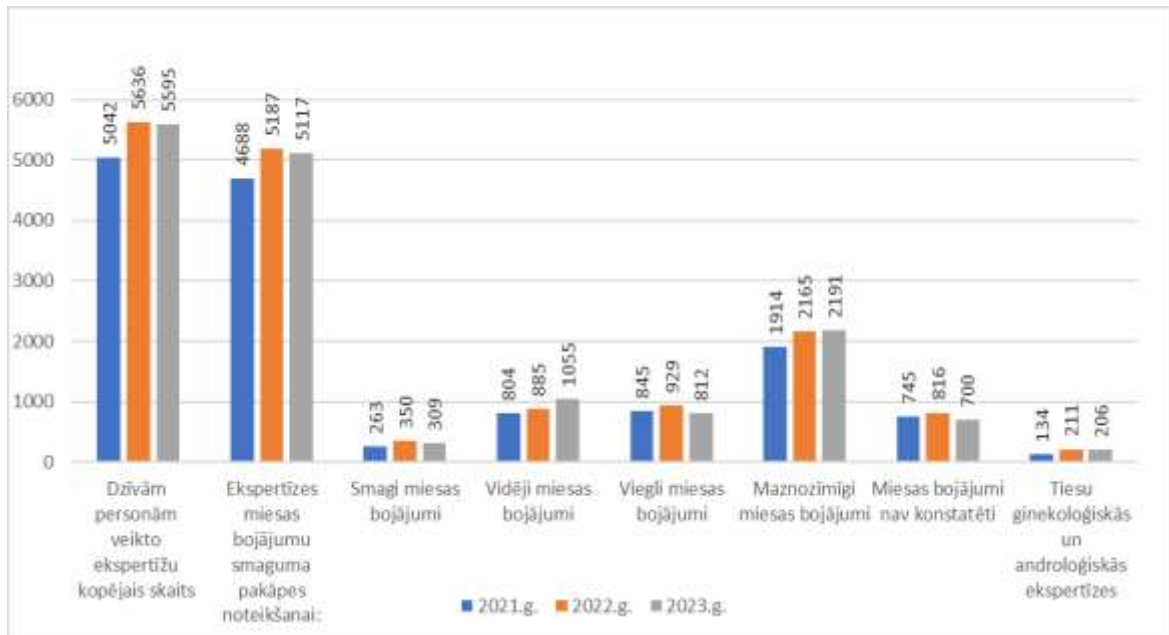
3. attēls. Dzīvo personu tiesu medicīniskās ekspertīzes un izpētes Latvijas reģionos 2021.-2023. gadā.

Kopējais dzīvo personu ekspertīžu skaits: 5595

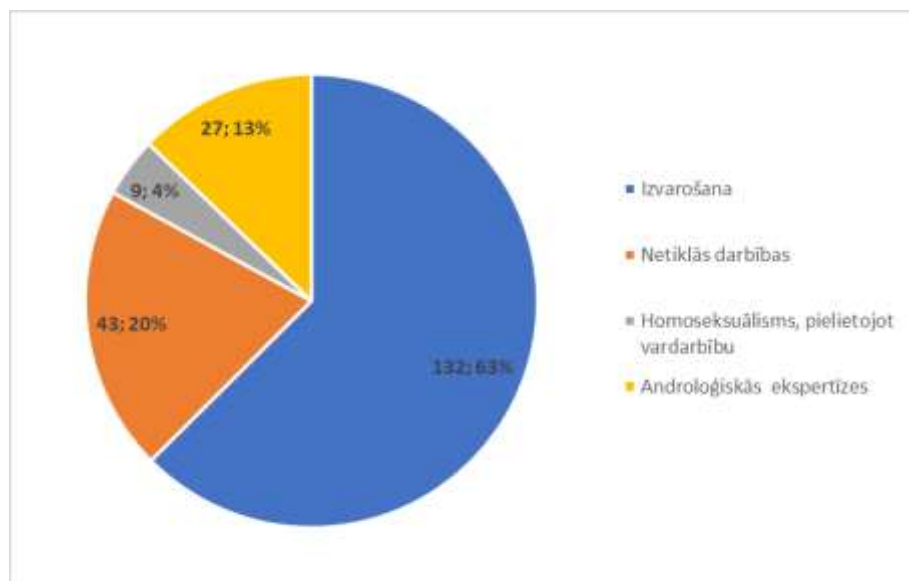
*% - no kopējā dzīvo personu ekspertīžu skaita

4. attēls. Dzīvo personu tiesu medicīnisko ekspertīžu skaits Latvijā 2023. gadā.

5. attēls. Dzīvo personu tiesu medicīnisko ekspertīžu skaits 2021.-2023. gadā.

Analizējot dzīvo personu ekspertīzes, procentuāli lielākā daļa, kā jau arī iepriekšējos gados, ir miesas bojājumu smaguma pakāpes noteikšanas ekspertīzes, kas ir aptuveni 89% no visām veiktajām ekspertīzēm un izpētēm. No tām smagu miesas bojājumu gadījumi 6%, (salīdzinoši 2022. gadā – 7%), vidēji smagi miesas bojājumi – 19,6% (salīdzinoši 2022. gadā – 17%), viegli miesas bojājumi – 15% (2022. gadā – 18%), maznozīmīgi 43% (2022. gadā – 42%), miesas bojājumi nav konstatēti – 14% (2022. gadā – 16%).

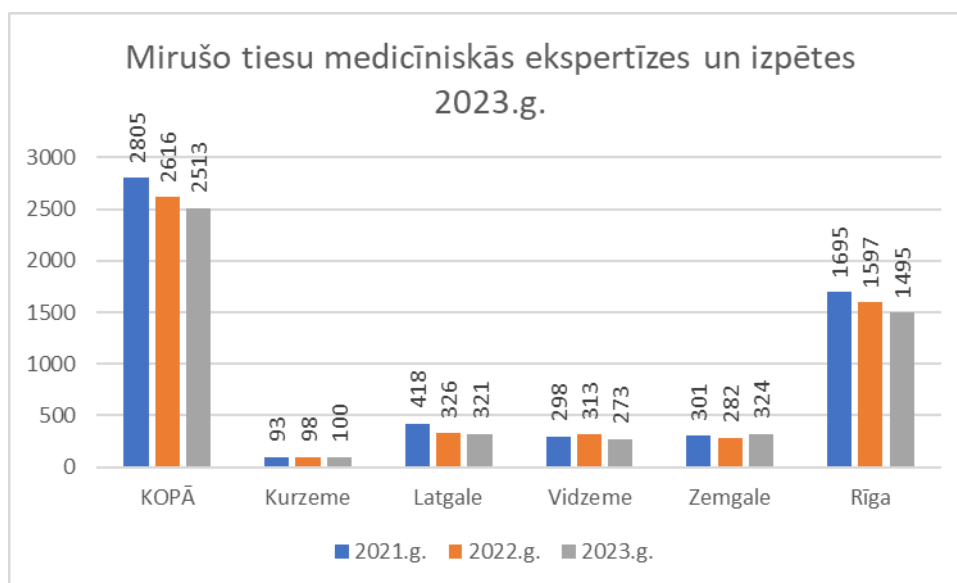

6. attēls. Tiesu ginekoloģisko un androloģisko ekspertīžu struktūra 2023. gadā.

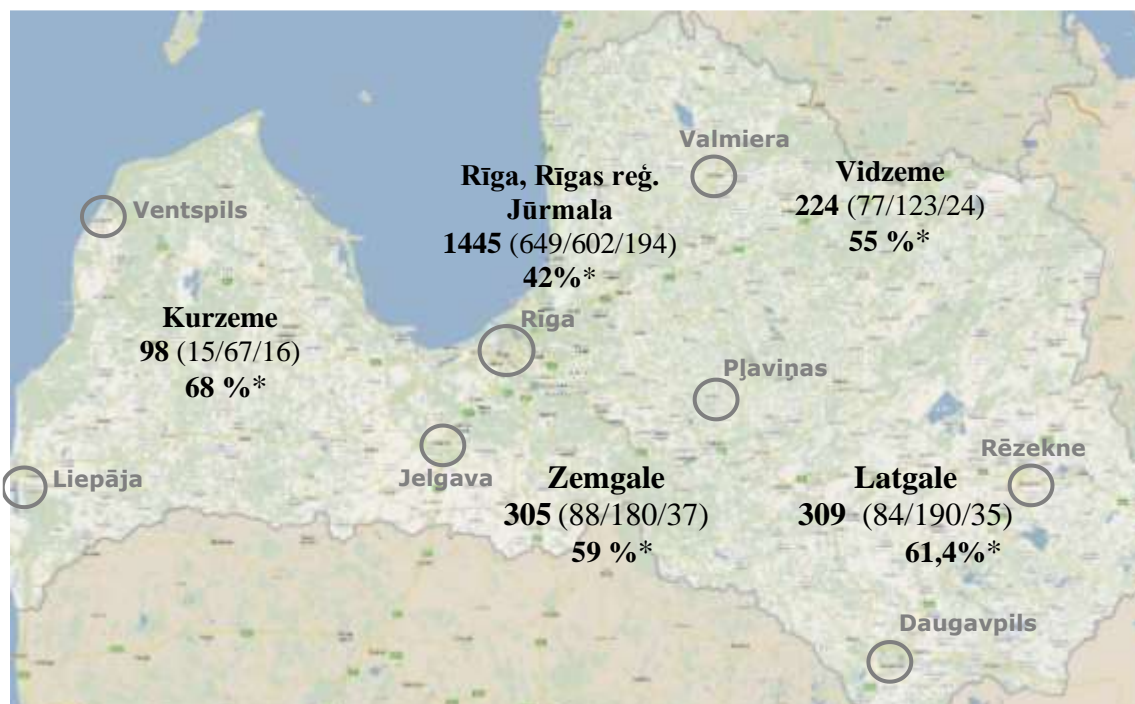
Dzimumnozīgumos veikto ekspertīžu skaits par piecām vienībām ir samazinājies salīdzinoši ar 2022. gadu.

No tām procentuāli lielākais ekspertīžu skaits (59%) tiek veikts nepilngadīgām personām (līdz 18 gadu vecumam), kas salīdzinājumā ar 2022. gadu (61%) būtiski nav mainījies.

2.2. MIRUŠO TIESU MEDICĪNISKĀS EKSPERTĪZES UN IZPĒTES

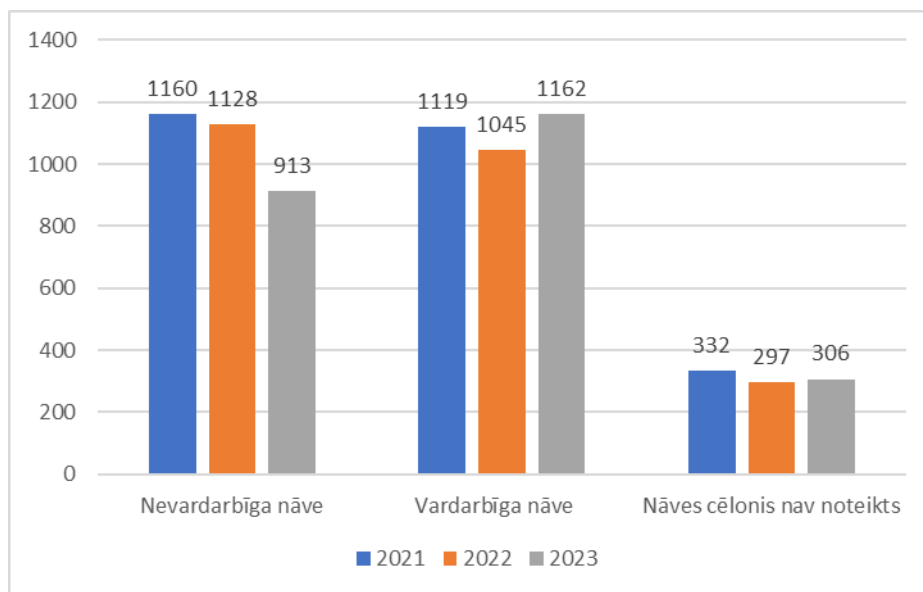
7. attēls. Mirušo tiesu medicīniskās ekspertīzes un izpētes Latvijas reģionos 2021.-2023. gadā.

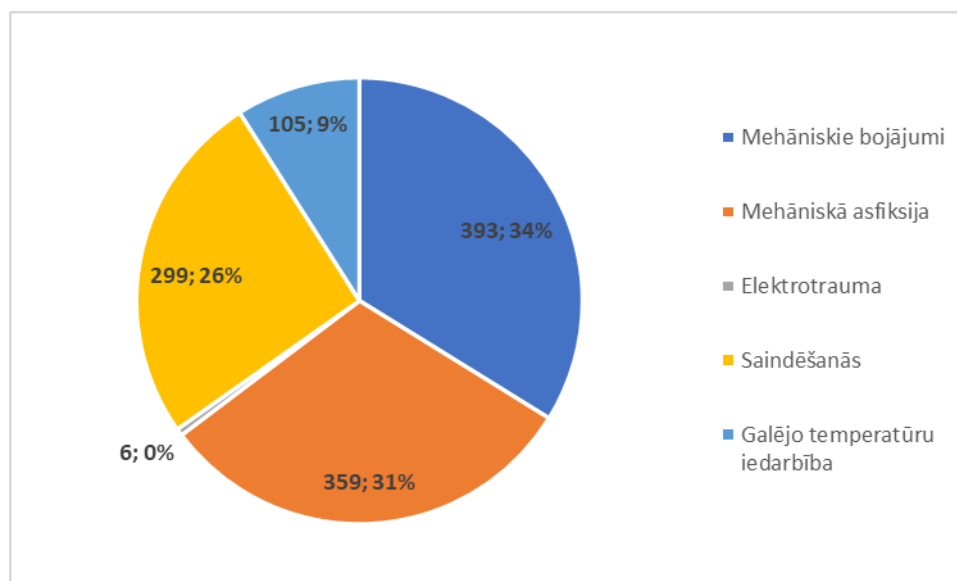
*% - vardarbīgas nāves gadījumu skaits no kopējā autopsiju skaita.

Tiesu medicīnisko ekspertīžu (autopsiju) skaits	2381
Nevardarbīga nāve	913
Vardarbīga nāve	1162
Nāves cēlonis nav noteikts	306

8. attēls. Tiesu medicīnisko ekspertīžu (autopsiju) skaits Latvijā 2023. gadā.

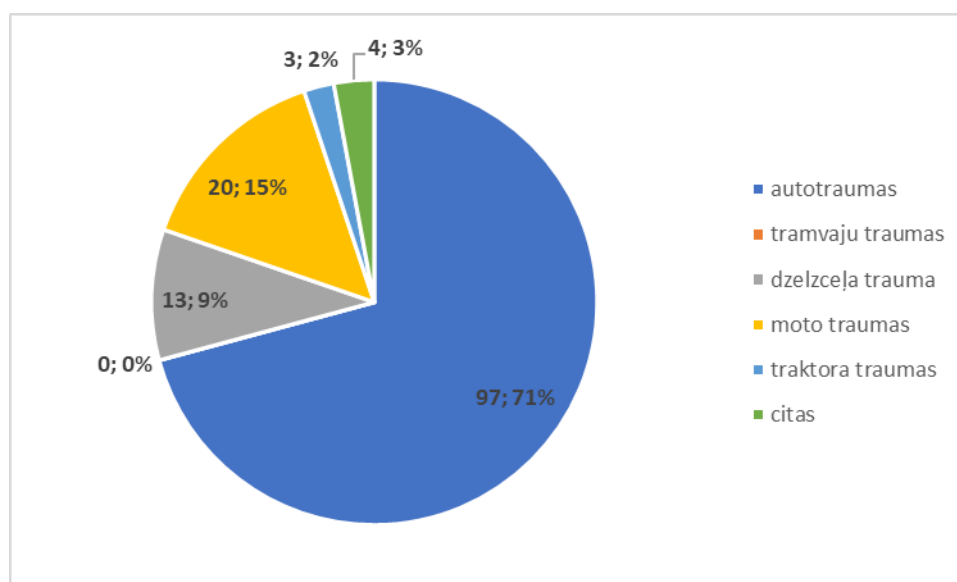
9. attēls. Mirušo skaits pēc nāves veida 2021.-2023. gadā.

10. attēls. Vardarbīgas nāves veidi pēc mehānisma 2023. gadā.

Vardarbīgas nāves veidi pēc lietas apstākļiem Latvijā 2021.-2023. gadā

	2021	2022	2023
Slepkavības	94	58	62
Pašnāvības	267	242	265
Sadzīves un darba traumas:	740	745	835
t.sk. noslīkuši	116	92	120
t.sk. gājuši bojā zemas temperatūras iedarbībā	109	79	80

11. attēls. Letālie ceļu satiksmes negadījumi 2023. gadā.

Bērnu un pusaudžu (līdz 18 g.v.) vardarbīgās nāves veidi
pēc lietas apstākļiem Latvijā 2023. gadā

	Bērni līdz 1 g.v.	Bērni no 1 līdz 10 g.v.	Bērni no 11 līdz 15 g.v.	Pusaudži no 16 līdz 18 g.v.	2023. gadā kopā
Nelaimes gadījumi	0	2	2	8	12
Pašnāvības	0	0	1	0	1
Slepkavības	0	0	0	0	0
Kopā:	0	2	3	8	13

2.3. KOMISIJAS TIESU MEDICĪNAS EKSPERTĪZES

4. tabula

Komisijas ekspertīzes 2021.-2023. gadā Latvijā

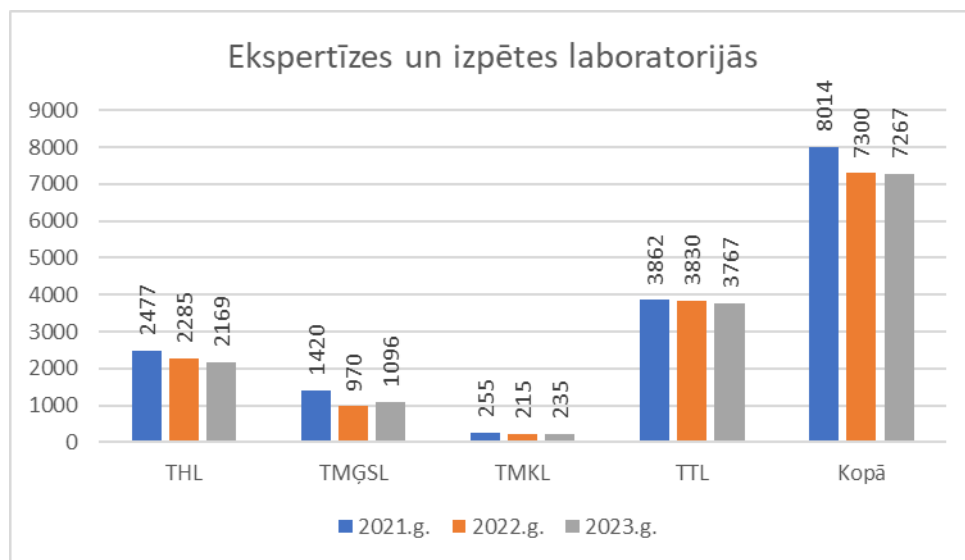
	2021	2022	2023
Ekspertīžu (dzīvām personām un mirušajiem) kopējais skaits	83	117	107
Dzīvām personām	63	102	83
t.sk. atkārtotās	7	6	1
Mirušām personām	20	15	24
t.sk. atkārtotās	1	1	1
Lietisko pierādījumu kompleksās ekspertīzes	19	4	5
t.sk. atkārtotās	0	0	0

2.4. CENTRA LABORATORIJĀS VEIKTĀS EKSPERTĪZES UN IZPĒTES

2023. gadā atbilstoši saņemto dokumentu skaitam TMLD laboratorijas kopumā veikušas 7267 ekspertīzes un izpētes (47% no visām (kopā 15377) Centra veiktajām ekspertīzēm un izpētēm) pēc procesa virzītāja un privātpersonu pieprasījumiem – attiecīgi lēmumiem un iesniegumiem, kā arī pēc TMED nodaļu un RAKUS TSK (līguma ietvaros) nosūtījumiem (12. attēls).

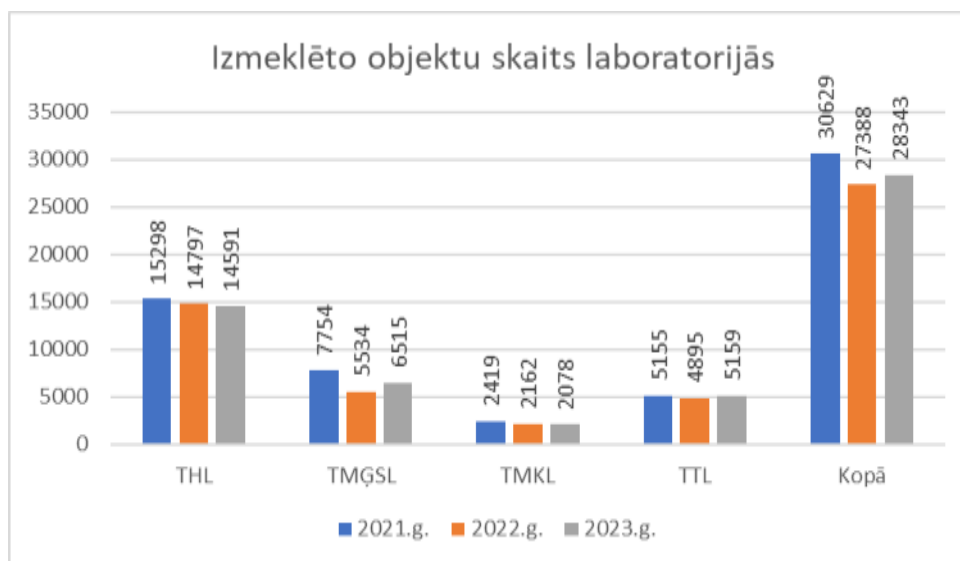
Salīdzinoši ar 2022. gadu darba apjoms laboratorijās ir samazinājies – THL par 116 izpētēm, TTL par 63 izpētēm, kas korelē ar ekspertīžu skaita samazinājumu mirušajiem, savukārt TMKL vērojams ekspertīžu un izpēšu skaita pieaugums par 20 vienībām. Ekspertīžu un izpēšu skaita pieaugums ir arī TMĢSL – par 126 vienībām, kas liecina par Covid-19 pandēmijas ietekmi iepriekšējā periodā.

Analizējot veikto ekspertīžu un izpēšu skaitu, 2023. gadā salīdzinoši ar diviem iepriekšējiem gadiem ir vērojams darba apjoma samazinājums – kopējais ekspertīžu un izpēšu skaits attiecībā pret 2022. gadu samazinājies par 33 vienībām, bet attiecībā pret 2021. gadu samazinājums ir lielāks – attiecīgi par 747 ekspertīzēm un izpētēm. Savukārt, analizējot izmeklēto objektu skaitu laboratorijās, secinājumi ir citādi: salīdzinājumā ar 2022. gadu objektu skaits ir palielinājies par 955 vienībām, bet salīdzinājumā ar 2021. gadu tas ir samazinājies par 2286, kas liecina par apjomīgāku un sarežģītāku ekspertīžu pieaugumu 2023. gadā.

12. attēls. Ekspertīzes un izpētes TMLD laboratorijās 2021.-2023. gadā (atbilstoši saņemto dokumentu skaitam).

Laboratoriju darba apjoma analīzē izmeklēto objektu skaits objektīvāk nekā nosūtījumu skaits atspoguļo paveiktā darba apjomu un laboratorijas personāla darba noslogojumu.

13. attēls. Izmeklēto objektu skaits TMLD laboratorijās 2021.-2024. gadā.

2023. gadā tika turpināta iesāktā prakse, veicot kompleksās tiesu medicīnas kriminālistikas un bioloģiskās ekspertīzes, salīdzinājumā ar 2022. gadu, komplekso ekspertīžu skaits ir līdzīgā apjomā – 2023. gadā veiktas piecas šādas ekspertīzes.

Tiesu histoloģijas laboratorijas (THL) funkcija ir veikt mirušo bioloģiskā materiāla tiesu histoloģiskās ekspertīzes un izpētes nāves cēloņa precizēšanai un noteikšanai.

Tiesu medicīnas ģenētikas un seroloģijas laboratorijas (TMĢSL) funkcija ir veikt lietisko pierādījumu bioloģiskās – seroloģiskās un ģenētiskās tiesu medicīniskās ekspertīzes un izpētes, t.sk. veikt paternitātes, maternitātes un cita veida radniecības noteikšanas ekspertīzes, nodrošināt vardarbīgā nāvē un neatpazītu personu bioloģiskā materiāla uzglabāšanu DNS arhīvā.

Tiesu medicīnas kriminālistikas laboratorijas (TMKL) funkcija ir veikt lietisko pierādījumu tiesu medicīniskās kriminālistikas ekspertīzes un izpētes t.sk. bojājumu, kas nodarīti ar dažāda veida priekšmetiem u.c., īpašību un to veidošanās mehānisma noteikšanu uz ādas, mīkstiem audiem, kauliem un iekšējiem orgāniem, kā arī uz apģērba; pielietotā priekšmeta identifikāciju pēc bojājumiem uz ķermeņa un apģērba; kaulu atlieku izmeklēšanu dzimtes, vecuma un auguma garuma noteikšanai; asins pēdu veidošanās mehānisma noteikšanu uz apģērba, u.c. priekšmetiem.

Tiesu toksikoloģijas laboratorijas (TTL) funkcija ir veikt dzīvu personu un mirušo bioloģiskā materiāla, lietisko pierādījumu tiesu toksikoloģiskās ekspertīzes un izpētes t.sk. veicot alkohola, tā homologu un „surogātu”, gaistošo toksisko vielu, kodīgo un destruktīvo vielu, narkotisko un psihotropo vielu, dažādu medikamentu u.c. veida vielu noteikšanu. TTL vadītājs LATAK testēšanas un kalibrēšanas laboratoriju tehniskā eksperta statusā piedalījies akreditētas testēšanas laboratorijas ikgadējā uzraudzības procesā.

Centra laboratorijas strādā atbilstoši prasībām, kas izvirzītas testēšanas laboratoriju darbībai, kvalitātes nodrošināšanas nolūkos piedalās starplaboratoriju testēšanā Latvijas un starptautiskā mērogā.

2.5. LATVIJAS AUDU BANKAS NODAĻA

Latvijas audu bankas nodaļa (LABN) ir specifiska struktūrvienība, kas veic miruša cilvēka audu iegūšanu, primāro apstrādi, uzglabāšanu, nodod tos ārstniecības iestādēm sterilu transplantātu izgatavošanai, ko izmanto ķirurģiskā praksē dažādu slimību ārstēšanā.

Audu ieguve notiek saskaņā ar likumu “Par miruša cilvēka ķermeņa aizsardzību un cilvēka audu un orgānu izmantošanu medicīnā” un atbilstoši Ministru kabineta 2013. gada 22. oktobra noteikumu Nr. 1176 “Cilvēka audu un šūnu izmantošanas kārtība” prasībām. LABN strādā saskaņā ar nacionālajiem un starptautiskajiem normatīvajiem aktiem, kas attiecas uz audu iegūvi un izmantošanu.

LABN pamatuzdevums ir iespēju robežās nodrošināt ārstniecības iestādes ar primāriem bioloģiskiem objektiem – transplantātiem no cilvēka audiem:

- radzenes transplantātiem acu traumu ārstēšanai,
- kaulu un skrimšļu fragmentiem.

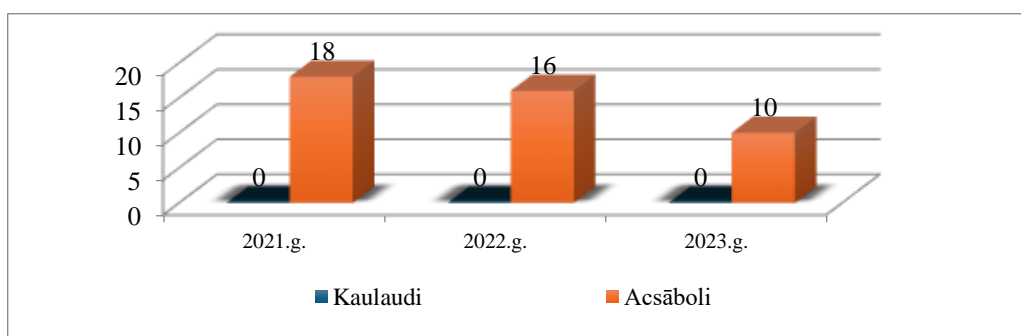
Ar 2015. gada 15. janvāri LABN tiesīga veikt audu un šūnu izmantošanas darbības saskaņā ar Ministru kabineta noteikumu Nr. 1176 „Cilvēka audu un šūnu izmantošanas kārtība”: kaulu, acu audu un ribu skrimšļu ziedošana, ieguve, laboratoriskā izmeklēšana, apstrāde un uzglabāšana (ZVA audu un šūnu izmantošanas atļauja Nr. AC-2).

Atbilstoši noslēgtajam līgumam ar ārstniecības iestādēm 2022. gadā LABN tiek iegūti tikai acu audi, kas tiek izmantoti ārstniecībā Paula Stradiņa klīniskās universitātes slimnīcas Oftalmoloģijas klīnikā.

5. tabula

Latvijas audu bankas nodaļas darba veida un apjoma apkopojums

Biotransplantātu veids:	2021	2022	2023
Acsāboli	18	16	10
Kaulaudi	0	0	0
Kopā	18	16	10
Donoru skaits	9	8	5

14. attēls. Iegūto kaulaudu un radzeņu transplantātu daudzuma salīdzinājums (2021.-2023. gadā).

2.6. ZINĀTNISKI METODISKĀ PADOME

Zinātniski metodiskā padome (ZMP) ir Centra struktūrvienība, kas darbojas Centra direktora pakļautībā, pildot padomdevēja funkcijas.

ZMP darbības mērķis ir nodrošināt Centra metodisko, zinātnisko un konsultatīvo funkciju, veicināt darbinieku kvalifikācijas celšanu, iezīmēt Centra zinātniski – tehniskās attīstības virzienus, sekmēt zinātnes, tehnoloģiju un inovācijas politikas īstenošanu un koordināciju Centrā.

Centra pamatdarbības nodrošināšanai sadarbībā ar RSU rezidentūru tiesu medicīnas eksperta specialitātē 2023. gadā apguva trīs rezidenti. Rezidenti tiek nodrošināti ar darbavietām atbilstoši plānam 2019.-2023. gadam.

Realizēta rezidentu apmācība tiesu medicīnas specialitātē un sagatavots viens jauns speciālists, –kas pēc RSU profesionālās augstākās izglītības diploma iegūšanas, kas apliecina tiesu medicīnas eksperta kvalifikāciju un Latvijas Ārstu biedrības izsniegto sertifikātu tiesu medicīnas eksperta pamatspecialitātē, kā arī Tiesu ekspertu padomes izsniegto tiesu eksperta sertifikātu tiesu medicīniskās tiesu ekspertīzes dzīvo un mirušo personu tiesu medicīniskās izpētes specialitātē iegūšanas, turpina darbu Centrā kā sertificēts tiesu medicīnas eksperts.

Pabeidzot rezidentūru, ir veikti un veiksmīgi aizstāvēti zinātniski pētnieciskais darbs:

K. Avišāne “*Atšķirības vardarbīgu nāvju sadalījumā pirms Covid-19 pandēmijas un Covid-19 pandēmijas māsēdes laikā Rīgā un Rīgas rajonā 2017.-2021. gadā*”.

2023. gadā turpināta rezidentu pētniecisko darbu izstrāde gatavojoties rezidentūras eksāmenam 2024. gada septembrī:

- rezidenta M. Bukulīša pētnieciskais darbs par jaunas metodes izstrādes iespējām TMKL, izmantojot jauniegūto RFSA aparātu.

RSU rezidentu zinātniskajā konferencē (8.03.2023., kurators O. Teteris) ar ziņojumiem uzstājās:

K. Avišāne “*Vardarbības (traumas) medicīniskās izmeklēšanas un diagnostikas aspekti un kļūdas*”;

E. Stepīņa “*Vardarbība pret sievieti ar letālu iznākumu*”;

M. Bukulītis “*Vardarbības prakses piemēri tiesu medicīnā*”.

Starptautiskā konferencē 07.-09.09.2023. The 28th International meeting on Forensic Medicine Alpe-Adria-Pannonia piedalījās:

A. Avišāne par pētnieciskā darba “*Homicide, suicide or accident*” ar prezentāciju;

J. Vamze.Liepiņa ar prezentāciju “*Impact of Regulatory Changes in Criminal Procedure on the Structure of Forensic Medical Examinations of Living Persons and Corpses in Latvia 2018-2022*”;

O. Fjodorova ar prezentāciju “*Breast reduction self-surgery: case report*”;

A. Aļekperova ar prezentāciju “*Suicide by drowning with genital self-mutilation: case report*”.

ZMP aktīvi piedalījās Latvijas tiesu medicīnas 100gades jubilejas pasākuma un Akadēmiskās tiesu medicīnas 100gades izdevumā izdevuma organizēšanā, iestādes darbinieku pašapziņas celšanai un vēstures apzināšanai, kā arī tiesu medicīnas ekspertīzes un Centra atpazīstamībai Latvijas sabiedrībā, savas vietas un nozīmes apzināšanai.

LĀB Apmācītītiesīgo ārstu sarakstā 2023. gadā iekļauti 17 tiesu medicīnas eksperti, 15 no tiem piedalījās trīs tiesu medicīnas eksperta specialitātes rezidentu apmācībā.

Saskaņā ar sadarbības līgumiem ar ārstniecības iestādēm veikta internās, neiroķirurģijas un patoloģijas specialitāšu rezidentu apmācība tiesu medicīnas kursā.

3. PROGRAMMAS VALSTS BUDŽETA LĪDZEKĻU IZLIETOJUMA EFEKTIVITĀTES IZVĒRTĒJUMS

Centra pamatdarbība pārskata periodā finansiāli tika nodrošināta no valsts budžeta līdzekļiem un pašu ieņēmumiem apakšprogrammas „Tiesu medicīniskā ekspertīze”, apakšprogrammas „Rezidentu apmācība”, „Eiropas Ekonomikas zonas un Norvēģijas finanšu instrumentu finansētie projekti”, “Līdzekļi neparedzētiem gadījumiem” ietvaros.

Pārskata perioda finanšu resursi izdevumu segšanai – EUR 5 374 313, tajā skaitā:

- dotācija no vispārējiem ieņēmumiem – EUR 5 040 914 (93,8 %);
- transferti – EUR 217 466 (4,0 %);
- maksas pakalpojumi un citi pašu ieņēmumi – EUR 115 933 (2,2 %).

Budžeta apakšprogrammas „Tiesu medicīniskā ekspertīze” ietvaros Centrs veica sekojošas aktivitātes:

- tiesu medicīnisko ekspertīžu veikšana vardarbīgā nāvē mirušajiem, neatpazītām mirušām personām;
- tiesu medicīnisko ekspertīžu veikšana cietušajām un aizdomās turētām personām;
- tiesu medicīnisko ekspertīžu veikšana lietiskajiem pierādījumiem;
- konsultatīvas palīdzības sniegšana tiesībaizsardzības un ārstniecības iestādēm tiesu medicīnas jomā;
- iespēju robežās ārstniecības iestāžu nodrošināšana ar audu transplantātiem.

Budžeta apakšprogrammas „Tiesu medicīniskā ekspertīze” ietvarā Centrs apguva finansējumu EUR 4 734 844 apmērā. Finansējums apgūts 95,3 % apmērā.

Pārskata periodā netika apgūti EUR 33 172 uzturēšanas izdevumiem un EUR 198 368 kapitāliem izdevumiem, un galvenokārt saistīts ar:

- maksas pakalpojumu un citu pašu ieņēmumu plāna neizpildi EUR 23 044 apmērā, kā rezultātā, pārskata periodā salīdzinot ar pārskata plānu, nebija iespējams veikt izdevumus plānotajā apjomā;

- pasākuma “Uzturēt un pilnveidot Valsts tiesu medicīnas ekspertīzes centra tehnoloģisko nodrošinājumu dzīvo un mirušo personu ekspertīžu veikšanā, bioloģiski seroloģiskās un DNS izpētes, tiesu histoloģisko, tiesu medicīnas kriminālistikas, kā arī tiesu toksikoloģisko izpēšu realizācijai noziedzīgos nodarījumos cietušo un aizdomās turēto personu tiesu medicīnisko ekspertīžu veikšanā saskaņā ar starptautiskajiem standartiem un labāko praksi; veicināt ekspertīzes procesa kapacitātes palielināšanu un stiprināšanu, kā arī izvairīties no prognozējama riska tuvākajā nākotnē atsevišķu laboratorijas procesu pārrāvumam tehnisku iemeslu dēļ un nodrošināt laboratorijas darba nepārtrauktību” īstenošanu (atbilstoši FM 22.05.2023. rīkojumam Nr.140 “Par apropriāciju izmaiņām” piešķirts finansējums EUR 69 898 apmērā, atbilstoši FM 27.11.2023. rīkojumam Nr. 430 “Par apropriāciju izmaiņām” piešķirts finansējums EUR 198 525 apmērā), 2023. gadā plānotās iegādes pārceltas uz 2024. gadu. Plānotie izdevumi EUR 10 128 apmērā attiecināmi uz EKK 2000 preces un pakalpojumi, EUR 198 368 apmērā uz EKK 5000 kapitālie izdevumi.

Budžeta apakšprogrammas “Rezidentu apmācība” ietvarā Centrs apguva finansējumu EUR 101 727 apmērā un veica tiesu medicīnas nozares speciālistu sagatavošanu, nodrošinot rezidentūru vidēji 3 rezidentiem gadā. Finansējums apgūts 100 % apmērā.

Budžeta apakšprogrammas „Eiropas Ekonomikas zonas un Norvēģijas finanšu instrumentu finansētie projekti” ietvarā Centrs apguva finansējumu EUR 537 742 apmērā, nodrošinot projekta Nr. EEZ/TM/2022/7 “Tiesu ekspertīžu sistēmas un notikumu vietas apskates kapacitātes stiprināšana” īstenošanu. Finansējums apgūts 83,3 % apmērā.

Pārskata periodā netika apgūti EUR 16 089 uzturēšanas izdevumiem un EUR 91 807 kapitāliem izdevumiem, un galvenokārt saistīts ar projekta budžeta kopsavilkuma izmaksu pozīciju “Tiesu ekspertīžu iestāžu un kriminālistikas joma materiāli tehniskās kapacitātes un mobilitātes stiprināšana (notikuma vietas apskate)” un “Apmācības, prasmju pilnveidošana un pieredzes apmaiņa tiesu medicīnas kandidātiem, tiesu ekspertiem, notikumu vietas ekspertiem un jomas vadītājiem” maksājuma plāna izmaiņām, attiecīgi mainījušās sākotnējās maksājuma prognozes, tādējādi pārceļot plānotos maksājumus uz 2024. gadu.

6. tabula

Programmas valsts budžeta līdzekļu izlietojums 2022.-2023. gadā

Nr. p.k.	Posteņa nosaukums	Iepriekšējā 2022. gada (faktiskā izpilde)	Pārskata gadā (2023. gads)	
			apstiprināts plāns, tāme gadam	faktiskā izpilde
1.	Ieņēmumi (kopā):	5 344 414	5 713 749	5 374 313
1.1.	dotācija no vispārējiem ieņēmumiem kopā	4 968 456	5 148 810	5 040 914
1.1.1.	tai skaitā: dotācija no vispārējiem ieņēmumiem	4 968 456	5 148 810	5 040 914
1.2.	transferti	295 090	425 962	217 466
1.3.	maksas pakalpojumi un citi pašu ieņēmumi	100 868	138 977	115 933
2.	Izdevumi (kopā):	5 344 414	5 713 749	5 374 313
3.	Uzturēšanas izdevumi (kopā)	4 573 185	4 841 317	4 792 056
3.1.	Atlīdzība:	4 129 744	4 367 839	4 344 795
3.1.1.	atalgojums	3 176 547	3 378 779	3 375 306
3.1.2.	darba devēja valsts sociālās apdrošināšanas iemaksas, sociālie pabalsti un kompensācijas	953 197	989 060	969 489
3.2.	Preces un pakalpojumi:	442 396	473 478	447 261
3.2.1.	komandējumi	22 493	42 831	28 780
3.2.2.	pārējie uzturēšanas izdevumi	419 903	430 647	418 481
3.4.	Subsīdijas, dotācijas un sociālie pabalsti	1 045	0	0
4.2.	Izdevumi kapitālieguldījumiem:	771 229	872 432	582 257
4.2.1.	kapitālās iegādes	766 235	812 863	546 688
4.2.2.	intelektuālie īpašumi	4994	36 032	12 032
4.2.3.	kapitālais remonts, rekonstrukcija	0	21 963	21 963
4.2.4.	ilgtermiņa ieguldījumi nomātajos pamatlīdzekļos	0	1 574	1 574

Centra darbības nodrošināšanai piešķirtā dotācija no vispārējiem ieņēmumiem un iekasētie pašu ieņēmumi izlietoti saskaņā ar Veselības ministrijas apstiprinātajiem finansēšanas plāniem un tāmēm.

4. UZLABOJUMI PAKALPOJUMU KVALITĀTES UN IESTĀDES ADMINISTRĒŠANAI

Sabiedrības informēšana par Centra sniegtajiem pakalpojumiem: aktualizēta un papildināta informācija Centra tīmekļa vietnē, t.sk. sadaļa “Profesionāļiem”.

Veikta ekspertīžu kvalitātes kontrole: atbilstoši Centra testēšanas rezultātu kvalitātes kontroles 2023. gada plānam un procedūrai “Testēšanas rezultātu iekšējā kvalitātes kontrole” veikta TMED un TMLD struktūrvienību eksperta atzinumu un izpētes aktu kvalitātes kontrole.

Veikti iekšējie kvalitātes auditi: pamatojoties uz Centra 2023. gada 3. martā apstiprināto “Iekšējo kvalitātes auditu programmu 2023. gadam”, Centrā tika plānoti un veikti 6 horizontālie iekšējie kvalitātes auditi. Auditos kopumā ir iegūta pārlicība par darbinieku izpratni par prasībām, kas jāievēro savā darbā, kā arī Centra nozīmīgāko procesu un ar tiem saistīto prasību izpildē, par kvalitātes rokasgrāmatu, normatīvajiem aktiem un procedūrām.

Veiktas korektīvās un preventīvās darbības: konstatētajām neatbilstībām tika veiktas korektīvās un/vai korekcijas darbības, veikts efektivitātes izvērtējums.

Veikta laboratoriju iekārtu kalibrēšana un verificēšana, apkope un pārbaude.

Centra pielietojamo metožu un metodisko norādījumu pilnveide: apstiprinātas un ieviestas praksē:

- TEP reģistrētas metodes Nr. 2-20/VTMEC-I/641I “Miesas bojājumu noteikšanas un novērtēšanas metode” 4. versija ceturrtā versija;
- aktualizētas divas kvalitātes rokasgrāmatas nodaļas, 11 procedūras, trīs laboratoriju iekārtu un aparāturu lietošanas instrukcijas.

Sadarbība ar klientiem: Valsts pārvaldes pakalpojumu portālā (<https://latvija.lv/>) aktualizēti un publicēti Centra publiskie pakalpojumi, kas klientiem arī pieejami Centra tīmekļa vietnes sadaļā “Pakalpojumi”.

Ārējo institūciju vērtējumi:

2023. gadā veiksmīgi noritēja Latvijas Nacionālais akreditācijas biroja (LATAK) uzraudzības audits atbilstoši standartam LVS EN ISO/IEC 17025:2017 „Testēšanas un kalibrēšanas laboratoriju kompetences vispārīgās prasības (ISO/IEC 17025:2017)”, kurā netika konstatētas neatbilstības un saglabāta Institūcijas akreditācija atbilstoši standarta LVS EN ISO/IEC 17025:2017 prasībām nereglamentētajā akreditācijas sfērā:

1. DNS genotipa noteikšana cilvēka bioloģiskajā materiālā;
2. psihoaktīvo vielu identificēšana bioloģiskajā materiālā un lietiskajos pierādījumos;
3. ķīmisko elementu (no Ca līdz U) noteikšana bioloģiskajos objektos un šķidrumos;
4. autopsijā iegūtu cilvēka audu morfoloģiskās ainas noteikšana.

Akreditācijas darbības laiks līdz 2027. gada 20. novembrim.

2023. gadā Centrā noritēja VM horizontālā audita “Rezidentu vietu skaita analīze, plānošana; līgumu noslēgšanas un izpildes uzraudzība” ieteikumu izpilde saskaņā ar ieteikumu ieviešanas plānu.

5. PERSONĀLS

Centra funkciju sekmīgai nodrošināšanai Centrā strādā augsti kvalificēts personāls: pamatdarbības funkciju veicēji – vecākie tiesu medicīnas eksperti, tiesu medicīnas eksperti un pamatdarbības funkciju veicēju atbalsta personāls – laboranti, ekspertu palīgi, māsu palīgi un sanitāri. No pamatdarbības funkciju veicējiem 14 ir valsts civildienesta ierēdņi (struktūrvienību vadītāji un vadītāja vietnieks).

8. tabula

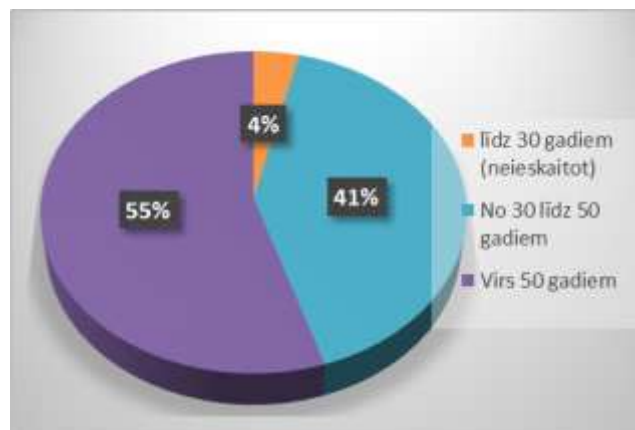
Centra personāls 2023. gadā

Nr.p.k.	Amata nosaukums	Amata vietu skaits	Slodze
Kopā, no tiem:		164	148.95
Administratīvā vadība		1	1
Atbalsta funkciju veicēji		19	17.25
Pamatdarbības funkciju veicēji, no tiem:		144	130.10
Tiesu medicīnas eksperti un ārsti		57	48.6
1.	Direktora vietnieks - vecākais tiesu medicīnas eksperts	1	1
2.	Tiesu medicīnas ekspertīžu departamenta direktors – vecākais tiesu medicīnas eksperts	1	1
3.	Tiesu medicīnas laboratoriju departamenta direktors – vecākais tiesu medicīnas eksperts	1	1
4.	Nodaļas vadītājs – vecākais tiesu medicīnas eksperts	9	9
5.	Laboratorijas vadītājs, vecākais speciālists - tiesu medicīnas eksperts	1	1
6.	Laboratorijas vadītājs – vecākais tiesu medicīnas eksperts	3	3
7.	Nodaļas vadītāja vietnieks – vecākais tiesu medicīnas eksperts	1	1
8.	Vecākais tiesu medicīnas eksperts	22	18.5
9.	Vecākais speciālists - tiesu medicīnas eksperts	2	2
10.	Tiesu medicīnas eksperts	9	7
11.	Speciālists – tiesu medicīnas eksperts	3	3
12.	Ārsts patologs	2	0.75
13.	Ārsts stažieris	2	0.35
Ārstniecības un aprūpes personas		54	52.25
14.	Galvenā māsa	1	1
15.	Sertificēts biomedicīnas laborants	18	18
16.	Eksperta palīgs	35	33.25
Ārstniecības un aprūpes atbalsta personas		33	29.25
17.	Māsu palīgs	5	4.25
18.	Sanitārs	23	20
19.	Reģistrators	4	4
20.	Fotogrāfs	1	1

15. attēls. Amatu vietu % sadalījums pa amatu grupām 2023. gada 31. decembrī.

Nodarbināto sadalījums pēc izglītības ir sekojošs: augstākā izglītība ir 59%, profesionālā vidējā (tajā skaitā profesionālā) izglītība ir 39%, cita veida izglītība ir 2%.

16. attēls. Nodarbināto sadalījums pa vecuma grupām.

Nodarbināto sadalījums pa vecuma grupām: 55% Centrā nodarbināto ir vecumā virs 50 gadiem, 41% nodarbināto ir vecumā no 30 līdz 50 gadiem un tikai 4% ir gados jauni darbinieki (vecumā līdz 30 gadiem).

Personāla rotācija un mainība: Nodarbināto skaits 2023. gadā bija vidēji 160.33 darbinieki, vispārējais darbinieku maiņas koeficients 8.73 % (pēc atbrīvoto darbinieku skaita).

6. KOMUNIKĀCIJA AR SABIEDRĪBU

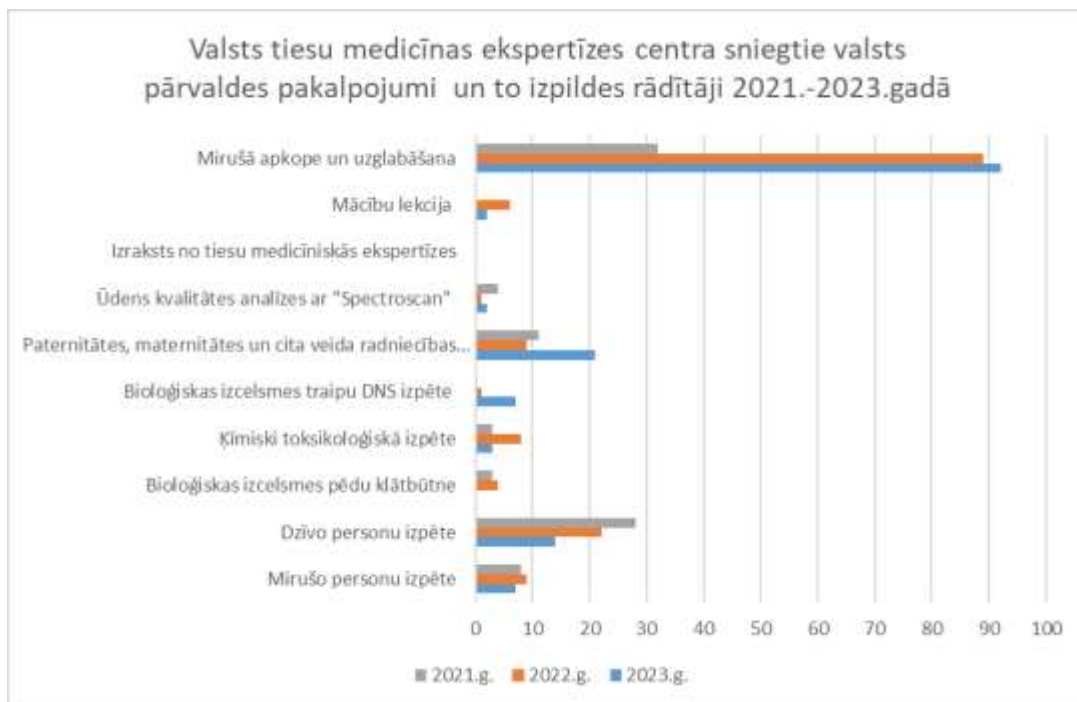
Klientiem (tiesībsargājošām iestādēm) sniegtas konsultācijas, t.sk., lēmumos jautājumu sagatavošanā, ekspertīžu metožu izvēlē, rezultātu izpratnē, saistībā ar lietisko pierādījumu apskati, u.c. gadījumos, kā arī Centra darbinieki (eksperti) veica konsultatīvu darbu skaidrojošu pārrunu veidā medicīnas un tiesībsargājošo iestāžu pārstāvjiem (dažādos līmeņos – iestādes līmenī, nodaļas līmenī, individuālas pārrunas ar ārstiem/ tiesībsargājošo iestāžu darbiniekiem) ar mērķi nepilnību novēršana medicīniskajā/ tiesībsargājošo iestāžu Centram iesniedzamajā dokumentācijā.

Fiziskām personām sniegtas konsultācijas par Centrā sniegtajiem maksas pakalpojumiem un to pieejamību.

Uzturēta un aktualizēta Centra tīmekļa vietnē esošā informācija par Centra sniegtajiem pakalpojumiem, normatīvajiem aktiem, metodēm un kvalitātes vadību.

Valsts pārvaldes pakalpojumu portālā (<https://www.latvija.lv/>) aktualizēti un publicēti Centra publiskie pakalpojumi, kas klientiem arī pieejami Centra tīmekļa vietnē sadaļā “Pakalpojumi”.

Centra sniegtie valsts pārvaldes* pakalpojumi un to izpildes rādītāji 2021.-2023. gadā

*saskaņā ar Ministru kabineta 2017. gada 4. jūlija noteikumiem Nr. 399 “Valsts pārvaldes pakalpojumu uzskaites, kvalitātes kontroles un sniegšanas kārtība”.

17. attēls. Centra sniegtie pakalpojumi un to izpildes rādītāji 2021.-2023. gadā.

2023. gadā Centrs realizējis sadarbību (t.s. mācību lekcijas) ar dažādām izglītības u.c. iestādēm, t.sk. realizējis apmācības:

- NBS Speciālo operāciju pavēlniecības (SPECOP) karavīriem, pilnveidojot spējas darboties specifiskos apstākļos un situācijās.

Nodomu protokols ar mērķi atjaunot Centra vietu RSU struktūrā kā praktisku studentu un ārstu apmācības bāzi pieejamo resursu ietvaros nosūtīts RSU. Centra eksperti veikuši pedagoģisko darbu kā RSU un LU pasniedzēji tiesu medicīnā, anatomijā un histoloģijā u.c. Centra eksperti iesaistījušies kā mentori un viesmentori RSU studentu tiesu medicīnas zinātniskajā pulciņā.

Centrā realizēts sadarbības līgums ar RSU par klīniskajām praksēm.

Centra struktūrvienību tiesu medicīnas eksperti vadījuši mācību lekcijas LU Juridiskās fakultātes un Valsts policijas koledžas studentiem.

Centra speciālisti snieguši informāciju pēc pieprasījuma par izmeklēto nāves gadījumu statistiku t.sk. pēc SPKC pieprasījuma precizējošu informāciju par narkotisko un citu psihoaktīvo vielu klātbūtni mirušo bioloģiskajā materiālā.

7. STARPTAUTISKĀ SADARBĪBA

Kā viena no starptautiskajām sadarbības formām Centram ir dalība starptautiskajās prasmes pārbaudēs. 2023. gadā prasmes pārbaudēs piedalījās TMĢSL, TTL un THL eksperti:

Dalība GEDNAP (German Society of Legal Medicine DNA Profiling Group – Vācijas Tiesu medicīnas biedrības DNS profila noteikšanas grupa) organizētajos starptautiskos pārbaudes darbos atbilstības apliecinājuma sertifikātu saņemšanai (ārējās kvalitātes kontroles mehānisms DNS izmeklējumiem): pārskata gadā TMĢSL saņemts sertifikāts par veiksmīgu dalību 2022. gada pārbaudes darbā.

UNODC (United Nations Office on Drugs and Crime) International quality assurance programme International collaborative exercise (ICE) organizētajā pārbaudē (2023. gadā divi kontroldarbi), TTL saņemot pozitīvu vērtējumu par psihoaktīvo vielu un to metabolītu noteikšanu.

Pārskata periodā EEZ finanšu instrumenta 2014.-2021. gada perioda programmas “Starptautiskā policijas sadarbība un noziedzības apkarošana” projekta "Tiesu ekspertīžu sistēmas un notikumu vietas apskates kapacitātes stiprināšana" aktivitātes "Apmācības, prasmju pilnveidošana un pieredzes apmaiņa tiesu medicīnas kandidātiem, tiesu ekspertiem, notikumu vietas ekspertiem un jomas vadītājiem" ietvaros īstenota starptautiskā sadarbība:

- dalība starptautiskā tiesu medicīnas konferencē "XXVIII International Meeting on Forensic Medicine Alpa-Adria-Pannonia. Homicide, Suicide or Accident?", kas norisinājās Itālijā, Udīnes universitātē. Centra pārstāvji konferencē piedalījās ar prezentācijām par tēmām: “Suicide by drowning with genital self-mutilation: case report”; “Impact of Regulatory Changes in Criminal Procedure on The Structure of Forensic Medical Examinations of Living Persons and Corpses in Latvia 2018-2022”; “Distribution of violent death types before and during the Covid-19 pandemic in Riga district in 2017-2021”; "Death during breast reduction self-surgery: case report”;

- pieredzes apmaiņas vizīte Lietuvā, Lietuvas valsts tiesu medicīnas dienestā. Vizītes laikā Centra darbinieki iepazinās ar Lietuvas valsts tiesu medicīnas dienesta struktūru un darbību, apmeklēja autopsiju bloku, laboratorijas un piedalījās autopsijas veikšanā, kā arī diskutēja par aktuāliem jautājumiem, kas saistīti ar mirušo ekspertīzēm, pārrunāja ar komisijas ekspertīžu veikšanu saistītos jautājumus. Ar kolēģiem apspriesti jautājumi, kas saistīti ar kvalitātes vadības sistēmu, LST EN ISO/IEC 17025:2017 standartu, tā piemērošanu, veicot dzīvo personu un mirušo tiesu medicīniskās izpēti;

- pieredzes apmaiņas vizīte Igaunijā, Igaunijas Tiesu ekspertīžu institūtā. Vizītes laikā Centra darbinieki iepazinās ar Igaunijas Tiesu ekspertīžu institūta struktūru un darbību, dzīvo un mirušo personu tiesu medicīniskās izpēti organizēšanas un veikšanas kārtību Igaunijā, komisijas ekspertīžu veikšanu, veicot ekspertīzes veselības stāvokļa noteikšanai un gadījumos, kas saistīti ar ārstu profesionālās darbības veikšanu, kvalitātes vadības sistēmas, ISO 17020:2017 standarta piemērošanu, veicot dzīvo personu un mirušo tiesu medicīniskās izpēti, kā arī apmeklēja laboratorijas;

- dalība teorētiskās un no praktiskās apmācībās Nīderlandē, Loci Forensics B. V., kas balstītas uz the Scientific Working Group for Bloodstain Pattern Analysis (SWGSTAIN) and the International Association of Bloodstain Pattern Analysis (IABPA) izstrādātajām vadlīnijām. Kurša beigās tika nokārtots eksāmens un iegūts sertifikāts, kuru atzīst IABPA;

- dalība apmācībās Vācijā, Diseldorfā “SHIMADZU Europa GmbH” mācību centrā “Darbs ar analītisko iekārtu LC-MSMS”.

- Realizēta sadarbība ar VP Kriminālistikas pārvaldi, kura saskaņā ar EEZ finanšu instrumenta 2014.-2021. gada perioda programmas "Starptautiskā policijas sadarbība un noziedzības apkarošana" projekta Nr. EEZ/TM/2022/7 "Tiesu ekspertīžu sistēmas un notikumu vietas apskates kapacitātes stiprināšana" organizēja katastrofu upuru identifikācijas (Disaster Victim Identification) apmācības Valsts policijas koledžā, kurās piedalījās centra tiesu medicīnas eksperti. Apmācības tika organizētas sadarbībā ar Interpolu.

8. PLĀNOTIE PASĀKUMI 2024. GADĀ

1. Nodrošināt efektīvu iestādes funkciju veikšanu, attīstot pamatprocesu veikspēju un kvalitāti Sabiedrības veselības pamatnostādņu 2021.-2027. gadam ietvarā, t.sk. noslēdzot dalību EEZ finanšu instrumenta projektā "Tiesu ekspertīžu sistēmas un notikumu vietas apskates kapacitātes stiprināšana" un īstenojot ERAF projektā plānotās aktivitātes:

1.1. izstrādāt Centra darbības stratēģiju 2025.-2028. gadam;

1.2. nodrošināt TMEIS ilgtspēju un attīstības plānošanu;

1.3. noslēgt EEZ finanšu instrumenta Centra projekta "Tiesu ekspertīžu sistēmas un notikumu vietas apskates kapacitātes stiprināšana" īstenošanu;

1.4. nodrošināt ERAF projekta "Valsts tiesu medicīnas ekspertīzes centra infrastruktūras attīstība" iesnieguma apstiprināšanu un projekta īstenošanu;

1.5. nodrošināt sadarbību ar VM, Tieslietu ministrijas, Iekšlietu ministrijas un Labklājības ministrijas iestādēm stratēģiski svarīgu jautājumu risināšanā tiesu medicīniskās ekspertīzes procesu efektivitātes nodrošināšanai un pilnveidei.

2. Nodrošināt Centra personāla pietiekamību un profesionālo kvalifikāciju, un attīstīt zinātnisko potenciālu, t.sk. īstenojot starpresoru un starptautisko sadarbību, un apmācot medicīnas studentus un tiesu medicīnas rezidentus:

2.1. īstenot kvalitatīvu rezidentu apmācības programmu, t.sk. attīstīt zinātnisko pētniecību sadarbībā ar RSU un LU;

2.2. īstenot 2024. gadā plānotos tālākizglītības un pieredzes apmaiņas pasākumus, t.sk. starpresoru un starptautiskā līmenī pēc iespējas piesaistot fondu un projektu finansējumu;

2.3. uzsākt organizēt, iesaistot jaunos speciālistus, starptautisko zinātnisko konferencei 2025. gadā.

3. Uzturēt un pilnveidot Centra iekšējās kontroles sistēmu:

3.1. aktualizēt un realizēt Pretkorupcijas pasākumu plānā 2024.-2026. gadam noteiktos pasākumus, izvērtēt 2023. gada Pretkorupcijas pasākumu plāna izpildi;

3.2. turpināt veikt iekšējos kvalitātes auditus par kritēriju izvirzot gan ISO/IEC 17025 standarta prasības, gan ārējos un iekšējos normatīvajos aktos noteiktās prasības.

4. Pilnveidot Centra pārvaldību un normatīvo regulējumu:

4.1. uzturēt un pilnveidot kvalitātes pārvaldības sistēmu Latvijas audu bankas nodaļā atbilstoši ārējo normatīvo aktu prasībām, nodrošinot ZVA izsniegtās Audu un šūnu izmantošanas atļaujas uzturēšanu;

4.2. uzturēt LATAK akreditāciju Centra laboratorijās atbilstoši standarta LVS ISO/IEC 17025:2017 prasībām un piedalīties laboratoriju starptautiskajās prasmes pārbaudēs;

4.3. pilnveidot iekšējo normatīvo regulējumu efektīva tiesu medicīniskā procesa nodrošināšanai, veikt tiesu medicīniskās izpētes metožu aktualizācijas izvērtēšanu un jaunu metožu izstrādi (plānots aktualizēt tiesu toksikoloģisko izpēšu un RFSA metodes).

5. Uzlabot Centra infrastruktūru: realizēt Centra ēkas Hipokrāta 2 k-17, Rīgā (būvniecību) un ēkas Hipokrāta ielā 2 k-6, Rīgā (projektēšanu un būvniecību), t.sk. nodrošināt ar EEZ finanšu instrumenta 2014.-2021. gada perioda programmas “Starptautiskā policijas sadarbība un noziedzības apkarošana” projektā “Tiesu ekspertīžu sistēmas un notikumu vietas apskates kapacitātes stiprināšana” piegādāto iekārtu izvietošānu un uzstādīšanu procesiem atbilstoši izremontētās telpās.

Plānotie sadarbības projekti un pētījumi

2024. gadā turpināsies sadarbība ar:

1. Paula Stradiņa klīniskās universitātes slimnīcas Oftalmoloģijas klīniku sadarbības līguma ietvaros audu iegūšanas un izmantošanas jomā.

2. RAKUS Patoloģijas centru tiesu histoloģisko izmeklējumu starplaboratoriju testēšanā un TSK tiesu toksikoloģisko ekspresanalīžu veikšanā dzīvām personām pie aizdomām uz saindēšanos ar nezināmām toksiskām vielām.

3. RSU Rezydentūras fakultāti rezidentu apmācību nodrošināšanā.

4. Baltijas valstu tiesu medicīnas ekspertīžu iestādēm BMLA (*Baltic Medico-Legal Association*) ietvaros.

5. Klīniskās prakses tiesu medicīnā realizācija līguma ietvaros RSU Medicīnas fakultātes studentiem.

Direktora vietniece –
vecākā tiesu medicīnas eksperte

Inga Martinova

Inga Martinova 67547025
inga.martinova@vtmec.gov.lv

Evija Jēkabsone 67536046
evija.jekabsone@vtmec.gov.lv